

## El llenguatge Els comestibles

**S**embla que algú ha posat en dubte, alguna vegada, la bondat de la paraula comestible adjectiu que significa «que pot servir d'aliment», i que usat com a substantiu, en plural, designa les substàncies que serveixen d'aliment: el fet que comestible presenti una clara relació etimològica amb la forma verbal «comer», exclusiva i pròpia del castellà, i que expressa un sentit que en la nostra llengua indiquem per una forma tan divergent com menjar faria suposar que comestible ha d'ésser necessàriament un castellanisme. Però comestible no prové pas del castellà «comer» —seria «comible»— sinó que és un mot obtingut directament del llatí, d'un adjectiu derivat del verb «comedere», del qual «comer» és el prolongament, i que posseeixen també el francès i l'italià («commestibile»), tot i que diuen, semblantment al català, «manger» i «mangiare». En llatí vulgar (o tardà) existien, amb el mateix significat, els dos verbs «comedere» i «manducare», dels quals van sorgir, respectivament, el verb del castellà i els del català, del francès i de l'italià. Independentment d'aquest fet, totes quatre llengües obtingueren l'adjectiu, després substantivat, de la forma llatina «comestibilis». Es sabut que la relació existent, en castellà, entre «comer» i «comestible» ha fet crear, en el llenguatge humorístic, la forma analògica «bebestible», a partir del verb «beber». No cal dir que aquest fet —purament anecdòtic— no admet cap transposició en la nostra llengua.

Tanmateix, no hem deixat d'obtenir alguns adjectius derivats del verb menjar amb un significat que s'acosta al de comestible. Un d'ells, menjador encara que poc usat, és, de fet, el seu sinònim: significa «que és bo per a ésser menjat» (Cp. : una noia casadora, una suma pagadora, blat segador). En canvi, mengivol més conegut, vol dir «que és de bon menjar». L'existència d'un adjectiu com mengivol format amb un sufix tan propi del català, no ha d'induir a rebutjar comestible ni a usar-lo com el seu equivalent. Contràriament, queviures pot substituir, si es vol, comestibles però tampoc no ha de servir de pretext per a rebutjar aquesta darrera forma.

Amb tot, si cercàvem la forma autènticament popular significat «comestible» es segur que trobaríem alguna perífrasi: una cosa que es menja, bo per a menjar, etc.

Albert Jané